

SUMMARY

Development of market reforms and existing condition of pension provision requires revision of social economic essence of Pension fund, its place in the social protection system and social insurance. In the article is considered role and place of pension provision in the system of social protection of population of Ukraine.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Правління Пенсійного фонду: підсумки і перспективи // Соціальний захист. - 1998. - №2. - С.41-44.
2. Аналітична записка "Основні показники роботи обласного управління Пенсійного фонду України за 1997 рік". - Донецьк, 1998. - 45с.
3. Аналітична записка "Основні показники роботи обласного управління Пенсійного фонду України за 1998 рік". - Донецьк, 1999. - 45с.
4. М.Пєфтієв, Н.Коніщева, І.Басанцов. Аналітично-інформаційний журнал: Шляхи реформування пенсійного забезпечення в Україні. №4(11) 1997р. С.23-28

УДК 336.77

Альтернативні напрямки розвитку кредитування населення :

д-р екон. наук Козьменко С.М., Крухмаль О.В. Українська академія банківської справи, м.Суми

У процесі економічної трансформації суспільства банківський сектор відіграє вирішальну роль. Станом на початок 1999 р. в Україні було зареєстровано 214 комерційних банків з понад 2000 філіями. Звичайно, період, що супроводжується значним спадом виробництва і ділової активності, негативно впливає на діяльність банківського сектору. Але в банківському секторі існує немало і внутрішніх проблем, пов'язаних з недостатністю ресурсів, обмеженою кількістю запропонованих клієнтам послуг, недостатньою підготовкою кадрів. Інтерес банків до операцій з приватними клієнтами, приватними фермерами, малими і середніми підприємцями і підприємствами або відсутній, або - принаймні в даний час - ще зовсім незначний. Цей напрямок ділової активності розглядається загалом як занадто затратний, пов'язаний з великим ризиком, і мало прибутковий.

З точки зору попиту на банківські послуги існує одна проблема, яка полягає в тому, що по відношенню до комерційних банків, перш за все у сільській місцевості, дуже часто немає достатньої довіри з боку населення, фермерів, малих і середніх підприємств. Внаслідок цього тенденція до утворення капіталу через банківський сектор є незначною. Фінансові контракти заключаються лише на дуже короткі терміни, угоди по вкладах переважно лише до 3 місяців, угоди по

кредитах - до 6 місяців, до того ж під високі реальні процентні ставки. Виявлена під час кризи 1998 р., нездатність банків задовольняти бажання щодо зняття коштів з рахунків додатково поіршила довіру. В кредитних операціях поведінка банків вважається клієнтурою з сектору малого і середнього підприємництва занадто обмежувальною, а складна процедура подання заявок розглядається як бар'єр для доступу до кредитів. Окрім цього готовність до одержання кредитів з боку підприємств, дрібних підприємств, фермерських господарств і приватних осіб знижується також внаслідок високих темпів інфляції, високих процентних ставок і непевності щодо подальшого економічного розвитку.

З цієї причини потреба у фінансуванні покривається, головним чином, за рахунок коштів, отриманих у приватній сфері або неформальному фінансовому секторі (кредити постачальників, споживчі кредити тощо). Кредитні спілки могли б задовольнити потреби населення в фінансуванні за рахунок ресурсів спілки.

Кредитні спілки добре зарекомендували себе саме на початку процесів економічної трансформації. Завдяки прозорій формі організації і обмеженню кола операцій операціями з членами вони можуть утворювати взаємну довіру, яка необхідна для операцій з вкладами і кредитами, але з боку існуючих банків пропонується в недостатній мірі.

Сьогодні в світі існують кредитні товариства американського та континентально-європейського типу. Перші кредитні спілки на Україні належали до континентально-європейського типу. В 1992 р. кредитні спілки на Україні почали відроджуватись. Створені кредитні спілки належали до американського типу, перш за все тому, що створювалися з ініціативи і за підтримки організацій кредитних спілок української діаспори США, Канади й Австралії.

Принципові відмінності між кредитними спілками того чи іншого типу полягають у складі спілки та наборі операцій. Серед членів кредитних товариств континентально-європейського типу є також і юридичні особи, в той час як членами кредитних спілок можуть бути лише фізичні особи. До того ж, кредитні спілки американського типу обмежують свою ділову активність винятково операціями зі своїми членами. Для подальшого розвитку кредитних спілок в Україні та чи інша форма не повинна розглядатися як догма, скоріше потрібно прагнути, щоб вони існували поруч або ще краще разом одна з одною.

На даний момент в Україні налічується 150 діючих кредитних спілок з 30 тисячами членів, з них 72 кредитні спілки входять до складу Національної Асоціації кредитних спілок України (НАКСУ), заснованої у 1994 р. НАКСУ намагається збільшити кількість членів з метою концентрації зусиль в подальшому розвитку кредитної кооперації. З іншого боку, кредитні товариства, об'єднані в Асоціації, зацікавлені в тому, щоб її члени відповідали певним вимогам щодо якості аби запобігти наневсенню шкоди репутації та подальшому розвитку Асоціації.

Перша правова основа для заснування кредитних спілок була закладена Указом Президента України "Про тимчасове положення "Про кредитні спілки" від 20 вересня 1993 р., яке було певною мірою недосконале. 22 червня 1999 р. Указом Президента України затверджено "Положення про кредитні спілки", яке

вирішує далеко не всі питання.

Тепер зусилля НАКСУ концентруються на створенні закону про кредитні спілки. Для того, щоб поставити подальше розширення сектору кооперативних кредитних організацій на достатню правову базу, вже розроблений законопроект про кредитні спілки має бути переглянутий з урахуванням пропозицій існуючих в Україні кредитних спілок.

Критичному розгляду повинне бути піддане насамперед передбачене в Указі Президента "Про положення "Про кредитні спілки" жорстке обмеження ділової активності кредитних спілок, а також питання, якою мірою можна буде у майбутньому вирішувати пов'язану з цим проблему раціонального розширення сфери їх діяльності.

Ще однією проблемою на шляху розвитку кредитної кооперації є питання контролю за діяльністю кредитних спілок.

В Указі Президента зазначається, що державне регулювання і контроль за діяльністю кредитних спілок та їх об'єднань здійснює орган виконавчої влади, уповноважений на це Кабінетом Міністрів України. Але реального дієздатного органу контролю немає.

В країнах з розвинутими системами кооперативних банків кредитні товариства, що пропонують широкий спектр банківських послуг і відіграють більш значну роль на фінансовому ринку, як правило, розглядаються як частина банківської системи і тому підпадають під дію загального банківського законодавства, а також підлягають нагляду з боку Центрального банку. Такий стан речей пояснюється, насамперед, відповідальністю Центрального банку за стабільність фінансової та банківської систем, що не дозволяє виключати ту чи іншу фінансову організацію із сфери його впливу.

Українські кредитні спілки сьогодні не підлягають дії банківського законодавства. Щоправда, перед реєстрацією кредитної спілки у Міністерстві юстиції її статут має пройти перевірку в НБУ. Також кредитні спілки повинні надавати Національному банку статистичну звітність для потреб складання грошово-кредитної статистики. Проте контролю і нагляду з боку Національного банку в даний час не існує. Підключення до системи банківського нагляду Національного банку буде додатковим фактором створення довіри до системи кооперативних кредитних спілок і тому цілком може розглядатися як позитивне явище для їх розвитку. Включаючи кооперативні кредитні організації до сфери банківського законодавства, треба постаратися уникнути надмірного контролю, одночасно враховуючи всі вимоги щодо забезпечення стабільності кредитних спілок.

Як вже зазначалося, кредитні спілки добре зарекомендували себе саме на початку процесів економічних реформ. Для того, щоб кооперативні кредитні організації стали суттєвою частиною фінансового сектору, необхідна якомога більша підтримка з боку і держави, і громадськості. Причому підтримка громадськості є не менш важливим фактором розвитку кооперативних кредитних спілок, ніж підтримка держави. Сьогодні, на нашу думку, головна задача полягає в тому, щоб пробудити насамперед серед населення достатню цікавість до

заснування кредитних спілок і до активної участі у їх діяльності. Адрже для розвитку добровільних об'єднань громадян, якими є кредитні спілки, потрібна згода та зацікавленість самих громадян, що, перш за все, залежить від довіри населення до кредитних спілок. А для цього потрібно вдосконалити законодавчу базу, погодити між Національним банком включення у майбутньому кредит.их спілок у сферу дії банківського законодавства, форми нагляду і контролю за діяльністю кредитних спілок.

Таким чином, українським кредитним спілкам необхідно вирішити ще немало проблем і, насамперед, – це вдосконалення нормативної та законодавчої бази. Але в умовах перехідної економіки, економічних реформ майбутнє саме за кооперативними кредитними організаціями.

SUMMARY

In the process of economic society transformations bank sector plays a decide role. In the bank sector exists much and internal problems in accordance with insufficiency of resources, limited by the amount offered clients of services, insufficient preparing a personnel. Interest of banks to operations with private clients, private farmers, small and average businessmen and enterprises or missing, or quite small. This direction of business activity is considered in outline as too затратный, connected with the big risk and small profit. Alternative напрямки development of lending a population are considered in this article.

УДК 338.27

Влияние качественно-количественных характеристик исходной информации на прогнозирование экономических процессов

Гливенко С.В., Сумский государственный университет

Понятие информация при прогнозировании может рассматриваться с различных точек зрения. Прежде всего, это исходная информация, которая необходима для анализа системы и построения на ее основе модели процесса с последующим вариантом перспективного развития во времени. При этом, выделяются, как обособленные данные о системе и тенденциях ее развития, так и информация о состоянии окружения. Условия, в которых функционирует исследуемая система, называют прогнозным фоном прогнозирования. Прогнозный фон - это совокупность объектов и связей между ними, определяющих условия существования и функционирования объекта исследования. Использование информации прогнозного фона для уточнения модели процесса экономического развития системы позволяет существенно повысить точность прогноза. Кроме того, модель, обеспечивающая требования прогнозного фона, отвечает и принципу верифицируемости прогноза, т.е. определенной достоверности и обоснованности последнего.